ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5

DIDAKTICKÝ TEST

Kód

Počet úloh: 30

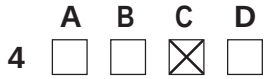
Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

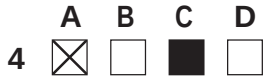
- **Časový limit** pro řešení didaktického testu **je 60 minut**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neudělují záporné body**.
- Odpovědi pište **do záznamového archu**. Při zápisu použijte modře nebo černě píšící propisovací tužku, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**.

Pokyny k úlohám s nabídkou odpovědi

- U každé úlohy nebo podúlohy je **právě jedna** nabízená **odpověď správná**.
- Odpověď, kterou považujete za správnou, zakřížkujte v záznamovém archu podle obrázku.

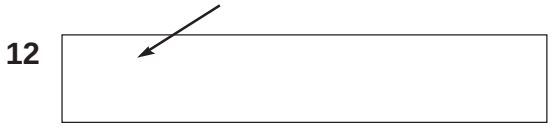

- Pokud budete chtít svou odpověď opravit, zabarvěte původně zakřížkovaný čtvereček a zakřížkujte nový čtvereček. Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědí (např. dva zakřížkované čtverečky) bude považován za nesprávnou odpověď.

Pokyny k úlohám bez nabídky odpovědi

- Odpověď zapište čitelně do vyznačených bílých polí. Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice. Při psaní odpovědí rozlišujte velká a malá písmena.

- Pokud budete chtít tuto odpověď opravit, pak původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole.
- Při hodnocení těchto úloh se za chybu považuje i nesprávná či chybějící dílčí odpověď.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

1 bod

1 Ve které z následujících vět je pravopisná chyba?

A) Strávili jsme u babičky celé prázdniny.
B) Nasbírali jsme v lese plný košík hub.
C) Malíři strhali ze stěn pokoje staré tapety
D) Shlédli jsme krásný dokument o delfínech.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 2

Sledovali jsme hladinu rybníka, ***** se leskla, ***** se třpytila, ***** oči přecházely.

1 bod

2 Ve které z následujících možností jsou v odpovídajícím pořadí uvedeny spojovací výrazy, které patří na vynechaná místa (*****) ve výchozím textu?

A) jak – neboť – jakmile
B) ale i – jak – až
C) avšak – až – jakmile
D) jak – dokonce – až

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 3

Jenomže Mach dostal v tu ránu nápad a řekl, Šebestová, na co vlastně máme to bezvadné sluchátko? Uděláme z Jonatána kluka a hotovo, a hned taky do sluchátka řekl, prosím vás, my bysme potřebovali, aby Jonatán vypadal jako ušatej kluk s chlebníkem.

(Podle Miloše Macourka)

max. 2 body

3 Najděte ve výchozím textu všechna nespisovná slova a přepište je do spisovné češtiny.

Příklad: Pepík zkoušel balanc – rovnováhu.

max. 2 body

4 Přiřaďte k jednotlivým příslovím (4.1 – 4.3) věty (A – E) tak, aby správně daná přísloví vysvětlily.

(Každou možnost z nabídky A – E můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbydou a nebudou použity.)

4.1 I mistr tesař se někdy utne. _____

4.2 Nikdo učený z nebe nespadl. _____

4.3 Každý svého štěstí strůjcem. _____

A) Každý se musí učit a sbírat zkušenosti.
B) Neměli bychom nikoho podceňovat.
C) Každý je odpovědný za své činy.
D) Odbytá práce je k ničemu.
E) Každý udělá někdy chybu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 5

Jeden prázdninový týden jsem ztrávil se svým kamarádem Liborem na chatě uprostřed šumavy. Bývalá myslivna je dobře skryta mezi vysokými stromy, neprostupnými křovinami a mlázím. Z okna podkrovního pokoje je výhled na mítinu, kde stojí krmelec a starý posed. Ten jsme hned po našem příjezdu pečlivě proskoumali. Bydlení uprostřed lesa skýtá mnohá dobrodrušství.

(CZVV)

max. 5 bodů

5 Najděte ve výchozím textu pět slov, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je <u>pravopisně správně</u>.

Doporučení: Netipujte! Opravte pouze ta slova, u kterých jste si jisti, že jsou ve výchozím textu zapsána s pravopisnou chybou.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 6–10

Píseň o rodné zemi

(1)
Krásná jako kvítka na modranském džbánku
je ta země, která vlastí je ti,
krásná jako kvítka na modranském džbánku,
sladká jako střída dalamánku,
do nějž nůž jsi vnořil k rukojeti.

(2)
Stokrát zklamán, rady nevěda si,
znovu vždycky navracíš se domů,
stokrát zklamán, rady nevěda si,
k zemi bohaté a plné krásy,
chudé jako jaro v čerstvém lomu.

(3)
Krásná jako kvítka na modranském džbánku,
těžká, těžká jako vlastní vina
- není z těch, na něž se zapomíná.
Naposledy kolem tvého spánku
padne prudce její hořká hlína.

(Jaroslav Seifert – Píseň o rodné zemi)

max. 2 body

6 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá výchozímu textu (A), nebo ne (N):

		A	N
6.1	Výchozí text není poezie.	☐	☐
6.2	Verše jednotlivých slok se nerýmují.	☐	☐
6.3	Autor básně svou rodnou zemi přirovnává k jídlu.	☐	☐
6.4	V básni se žádný verš neopakuje.	☐	☐

1 bod

7 Která z následujících možností vyjadřuje hlavní myšlenku výchozího textu?

A) Jak se do lesa volá, tak se z lesa ozývá.
B) Všude dobře, doma nejlépe.
C) Co oči nevidí, to srdce nebolí.
D) Chytrému napověz, hloupého trkni.

8 Které z podtržených sloves v textu básně je v minulém čase? **1 bod**

A) padne
B) zapomíná
C) navracíš
D) vnořil

9 **Které z následujících tvrzení není pravdivé?** **1 bod**

(Posuzované slovo je ve výchozím textu zvýrazněno.)

A) Slovo **naposledy** není ohebné.
B) Slovo **naposledy** není příslovce.
C) Slovo **naposledy** není spojka.
D) Slovo **naposledy** nelze skloňovat.

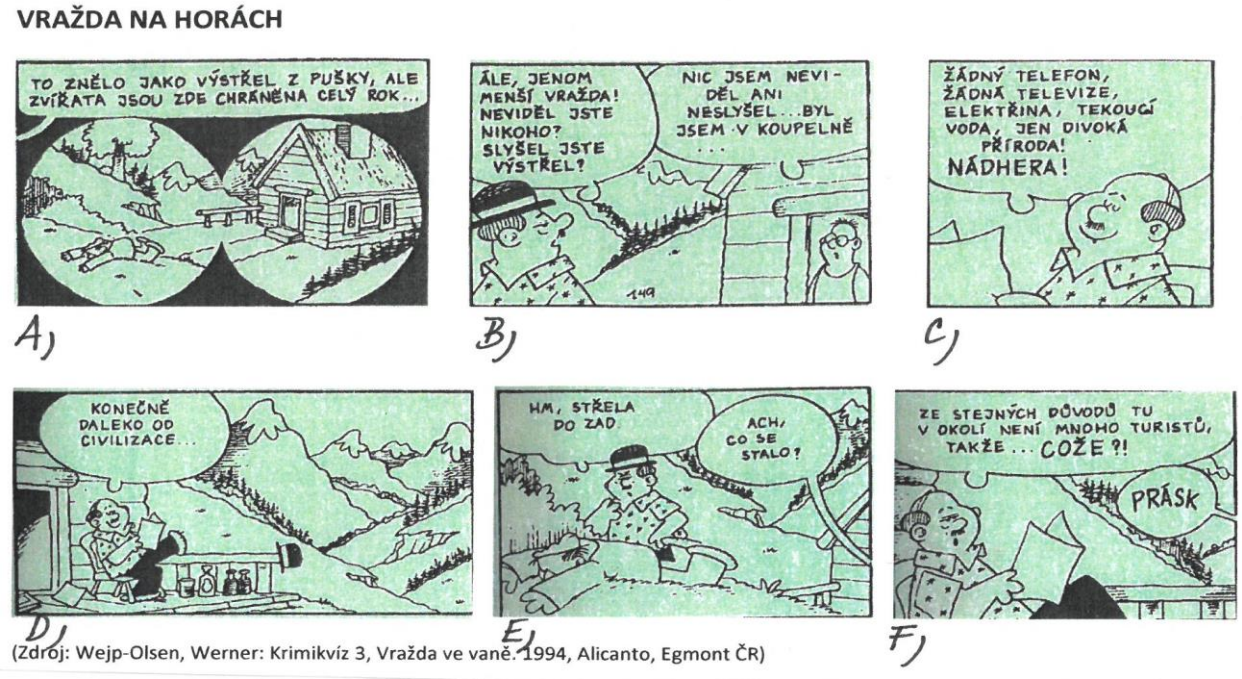
1 bod

10 **Z uvedené básně vypište číslovku.**

---

3 body

11 **Uspořádejte jednotlivé obrázky s texty (A–F) tak, aby na sebe navazovaly a vytvořily srozumitelný začátek detektivního příběhu vyprávějícího o vraždě na horách.**

(Zdroj: Wejp-Olsen, Werner: Krimikvíz 3, Vražda ve vaně. 1994, Alicanto, Egmont ČR)

První část: _____

Druhá část: _____

Třetí část: _____

Čtvrtá část: _____

Pátá část: _____

Šestá část: _____

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 12–17

Rudolf II.

(1) O císaři Rudolfovi toho bylo již mnoho napsáno, ale dodnes přitahuje jeho rozporuplná osobnost mnohé historiky, lékaře i psychology.

(2) Byl záhadným podivínem na trůně, který se vymykal běžným představám o vladaři, a již za jeho života jej opřádalo mnoho legend. Tajemným ho činilo nejen jeho spojení s alchymisty, ale také jeho pohádkové poklady nepřístupně uložené na **(*****)** hradě i to, že se po léta neobjevoval na veřejnosti.

(3) Narodil se jako nejstarší syn císaře Maxmiliána II. a Marie Habsburské. Ve svých dvaceti letech se stal králem uherským, roku 1575 králem českým a králem říše římské. O rok později se stává římským císařem. **Historikové se shodují v tom, že se v prvních letech své vlády snažil energicky řešit politické i hospodářské záležitosti, také projevoval značnou náboženskou toleranci.**

(Podle knihy Sběratelství od Heleny Brožkové a kol.)

max. 2 body

12 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým ve výchozím textu (A), nebo ne (N):

	A	N
12.1 O Rudolfovi II. se tvrdilo, že je podivín.	☐	☐
12.2 Na začátku své vlády byl velmi energickým panovníkem.	☐	☐
12.3 Nejprve se stal římským králem a potom také králem uherským.	☐	☐
12.4 Byl potomkem panovníků z rodu Habsburků.	☐	☐

max. 3 body

13 Vypište ze všech tučně zvýrazněných vět ve výchozím textu základní skladební dvojice.

1 bod

14 Které z následujících slov lze doplnit na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

A) Bratislavském
B) Brněnském
C) Pražském
D) Vídeňském

1 bod

15 Ve kterém z následujících úseků výchozího textu se <u>nevyskytuje</u> zájmeno?

A) O císaři Rudolfovi toho bylo již mnoho napsáno.
B) Byl záhadným podivínem na trůně.
C) Ve svých dvaceti letech se stal králem uherským.
D) Narodil se jako nejstarší syn císaře Maxmiliána II. a Marie Habsburské.

1 bod

16 Které z uvedených slov nejlépe vysvětluje význam slova *alchymista*?
(Posuzované slovo je v textu podtrženo.)

A) chemik
B) léčitel
C) historik
D) učitel

max. 1 bod

17 Z třetího odstavce vypište všechny královské tituly, které Rudolf II. získal.
(Jednotlivé odstavce jsou očíslované.)

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Vi(***)ík byl za nezáko(***)ý čin potrestán. Rozsudek vynesl nestra(***)ý soudce.

(CZVV)

1 bod

18 Na vynechaná místa (***) ve výchozím textu je třeba doplnit N/NN tak, aby věta byla pravopisně správně. Ve které z následujících možností jsou N/NN uvedena v odpovídajícím pořadí?

A) n – nn – n
B) nn – n – nn
C) n – nn – nn
D) nn – nn – nn

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23

Se Zuzaninou pomocí natáhl John plachtu podél horního ráhna a začal ji přišněrovávat. Byli tak zabráni do práce, že si ani nevšimli člunu, který přirazil u přístaviště, a zaslechli ho, až když zaskřípěl o břeh. Vzhlédli a spatřili velkého strážníka, jen tak bez kabátu, jak vytahuje vesla do loďky. Vstal, těžce se kymáceje, a vylezl na břeh. Pak si vzal kabát a zamířil rovnou do tábora. Byl celý uřícený a v chůzi cosi hledal, až konečně vylovil velký červený kapesník a otřel si jím obličej. Pohlédl dolů na kapitána a prvního důstojníka. „Dobré jitro," pozdravil John zdvořile.

„Dobrýtro," řekl mohutný strážník. „Máte plné ruce práce, co?"

„To ano," řekl John.

„Pořád lepší než v tomhle vedru veslovat."

„Jedete zdaleka?" ptala se Zuzana.

„Taky že jo," řekl strážník. „A co tu vlastně děláte vy, to bych rád věděl?"

„Tohle je náš tábor," řekl John. „Nechcete se posadit a trochu si odpočinout? Moc mě mrzí, že nemáme pivo, ale na stromě zbyl ještě nějaký ten banán."

Strážník jen zabručel a ani nepoděkoval. Potom vytáhl po delším zápolení z kabátu zápisník a tužku.

„Prosil bych jméno a adresu," řekl.

„Jmenuji se John Walker," řekl John, „a naše adresa je tady."

„Walker John," říkal si strážník při psaní. Otřel si znovu obličej. „Adresa?"

„Tady."

„To není žádná adresa," řekl strážník. **„Kde bydlíte?"**

„V těchto stanech."

Strážník došel až ke stanům a nahlédl do nich. Zuzana se ohradila. „Ještě nemáme ustláno," řekla.

Vtom se ozvalo z druhého konce ostrova veselé zapískání.

„Je vás víc?"

„Spousta," odpověděl John.

„Teď poslyšte," řekl strážník, „a koukejte mi odpovídat podle pravdy. Kdy jste byli na člunu pana Turnera?"

„Nikdy jsme se k němu ani nepřiblížili," řekl John, „až na ten den, kdy jsem jel panu Turnerovi něco vyřídit."

(Arthur Ransome – Boj o ostrov)

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda odpovídá informacím obsaženým v textu (A), nebo ne (N):

	A	N
19.1 Se strážníkem mluví tři děti – Zuzana, John a Peggy.	☐	☐
19.2 Strážníkovi, který připlul za dětmi, bylo velké vedro.	☐	☐
19.3 Strážník za dětmi připlul, protože je chtěl vyslechnout.	☐	☐
19.4 John a Zuzana natahovali plachtu na své lodi.	☐	☐

max. 3 body

20 Vypište z úseků textu, které jsou vyznačeny tučně, všechna příslovce.

1 bod

21 Která věta <u>nevystihuje</u> význam sousloví – „Má plné ruce práce“?

(Posuzované sousloví je v textu podtrženo.)

A) Má napilno.

B) Je pracovně vytížen.

C) Je zaneprázdněn prací a nestíhá.

D) Dokončil rozdělanou práci.

1 bod

22 Které místo označily děti v příběhu za své bydliště?

A) ostrov
B) dům
C) stany
D) člun

1 bod

23 Která z následujících možností není souvětí?

A) Vstal, těžce se kymáceje, a vylezl na břeh.
B) Pohlédl dolů na kapitána a prvního důstojníka.
C) Vzhlédli a spatřili velkého strážníka, jen tak bez kabátu.
D) Byli tak zabráni do práce, že si ani nevšimli člunu.

---

max. 2 body

24 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda obsahuje nespisovný výraz – ano (A), nebo ne (N):

	A	N
24.1 Mám krásné hodinky se svítícíma ručičkama.	☐	☐
24.2 Malé dítě mávalo svýma baculatýma ručičkama.	☐	☐
24.3 Mluvili jsme o tom mezi čtyřma očima.	☐	☐
24.4 Uchopil hrnec za obě uši.	☐	☐

---

max. 2 body

25 Na každé vynechané místo (*****) v pranostikách doplňte příslušné slovo:

25.1 Na nový rok o slepičí *****.

25.2 Březen – za kamna *****.

max. 3 body

26 Přiřaďte k jednotlivým popisům (26.1–26.4) odpovídající městský znak (A – F).

(Každou možnost z nabídky A – F můžete přiřadit pouze jednou. Dvě možnosti zbydou a nebudou použity.)

26.1. Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Nad bránou se zlatou vytaženou mříží a otevřenými zlatými vraty jsou tři věže. Na jedné z nich vidíme vyobrazený husitský kalich.

_____

26.2. Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Nad bránou s vytaženou zlatou mříží a otevřenými vraty je vyobrazený velký dvouocasý lev se zlatou korunou na hlavě.

_____

26.3. Na znaku je hradební zeď s cimbuřím, nad níž se tyčí tři věže se zlatou střechou. Na hradební zdi je umístěn červený znak s bílým dvouocasým lvem.

_____

26.4. Na znaku je hradební zeď s cimbuřím. Nad bránou s otevřenými vraty, vytaženou zlatou mříží a bílým lvem jsou tři věže, každá z nich má jedno obdélníkové okno.

_____

A)

B)

C)

D)

E)

F)

max. 2 body

27 Rozhodněte o každé z následujících možností, zda je napsána pravopisně správně (A), nebo ne (N):

	A	N
27.1 Natrhala do vázy pomněnky a vlčí máky.	☐	☐
27.2 Uvázala ze slamněnek krásnou kytici?	☐	☐
27.3 Porozumněl jsem všemu, co mi vysvětloval.	☐	☐
27.4 Připomněl jsem mu zítřejší sraz.	☐	☐

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 28–29

Moje kamarádka Blanka je velmi temperamentní, všechno dělá, jako kdyby stále někam spěchala. Každou práci má rychle hotovou, ale občas ji neudělá příliš kvalitně.

Ve škole patří k průměrným žákům. Učitelé jí říkají, že by se měla více učit, ale Blanka se ve volném čase věnuje svým zálibám a na učení jí nezbývá tolik času.

Ráda sportuje, závodně hraje volejbal a rekreačně spolu chodíme plavat.

(CZVV)

1 bod

28 Vypište všechny sporty, kterým se Blanka nevěnuje závodně.

1 bod

29 Z níže uvedených možností vyberte tu, která nejlépe vystihuje slohový útvar ve výchozím textu.

A) charakteristika
B) popis
C) výklad
D) vypravování

---

1 bod

30 Která z následujících vět obsahuje pravopisnou chybu?

A) Přes hluboké údolí vedl visutý most.
B) Houpal se na rozviklané židli.
C) Na zdi visel krásný obraz od Josefa Lady.
D) Ve vitríně měl vistavené porcelánové panenky.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.